

Szanowni Państwo!

Etyka konserwatorska opiera się na odpowiedzialności za przeszłość, szacunku do oryginalnej materii zabytku, czyli istoty autentyczności stanowiącej o jego wartości. Warunkuje działalność mającą na celu badanie dziejów obiektów, ich stanu zachowania i podejmowanie decyzji o kierunkach postępowania konserwatorskiego. Docieranie do pierwotnej substancji zabytku jest dla badaczy źródłem niewymierzonych satysfakcji. Przykładem są prezentowane w tym numerze odkrycia dokonane w kościele p.w. św. Urszuli i Jedenastu Tysięcy Dziewic w Strońsku. Rozpoznano w nim nieznanie wcześniej elementy romańskiej bryły świątyni, wyprawy wnętrza i wyposażenia, które umożliwiły określenie chronologii faz jej rozwoju. Podobnych emocji doświadczają badacze, starający się odtworzyć dawne założenia urbanistyczne, będące dziełem znakomitych budowniczych, takich, jakim był w przypadku Dobrzan David Gilly.

Wymóg poszanowania autentyczności substancji nie zadowala do końca ani twórców, ani konserwatorów dzieł sztuki współczesnej. Zastanawiają się nad metodami ochrony oryginalnej koncepcji, ekspresji i przesłania dzieła, intencji artysty zawartych niekiedy w ulotnej materii. Artykuł nt. autentyczności w sztuce współczesnej jest próbą odpowiedzi na wiele trudnych pytań.

Artystyczne wyroby rzemiosła, niewątpliwie są bardziej trwałe niż niektóre dzieła sztuki współczesnej, ale także ulegają procesom destrukcji, zwłaszcza gdy – jak żeliwne dekoracje Romana Szewczykowskiego – znajdują się w rozproszeniu i zapomnieniu. Przypominamy o nich.

Nieuchronnym przemianom podlega także otaczający nas krajobraz kulturowy. W okolicach Zielonej Góry nadawały mu specyficzny charakter winnice, których nieodłącznym elementem były domki winiarskie. Z 697 domków w 1865 r. pozostało do dziś zaledwie kilka.

Polecamy także dwa artykuły poświęcone sytuacji prawnej zabytków w Polsce oraz ich przewozowi przez granicę państwową.

Z wyrazami szacunku

Jacek Rulewicz

Dyrektor

Krajowego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków

Dear Readers!

Conservation ethics is based on responsibility for the past and respect for the original substance of the historical monument, i. e. the essence of authenticity decisive for its value. It determines activity intent on examining the history of given monuments, their state of preservation, and decisions made about the trend of assorted conservation undertakings. Reaching the original substance of the monument remains a source of immeasurable satisfaction, as evidenced by the discoveries made in the church of St. Ursula and Eleven Thousand Virgins in Strońsko, presented in this issue of our periodical. Pertinent examination disclosed earlier unknown elements of the Romanesque solid of the church as well as its interior and outfitting, making it possible to establish the chronology of particular stages of development. Similar emotions are experienced by researchers attempting to recreate former town-planning premises – the work of outstanding architects, such as David Gilly in Dobrzany.

The requirement to show consideration for the authenticity of the substance does not gratify either the authors or the conservators of contemporary works of art. Representatives of both groups deliberate on methods of protecting the original conception, expression and message of a given work, as well as the artist's intention, enclosed in frequently ephemeral matter. The article on authenticity in contemporary art proposes a solution to numerous questions.

Our other publications recollect the crafts, indubitably more enduring than certain examples of contemporary art but equally prone to destruction especially if, as in the case of the cast and wrought iron decorations by Roman Szewczykowski, they remain scattered and doomed to oblivion.

Inevitable transformations affect also the cultural landscape around us. In the environs of Zielona Góra it was granted a specific ambience by the local vineyards, whose inseparable elements assumed the form of vineyard cottages (Weinbergshäuschen). Only several monuments have survived out of a total of 697 standing in 1865.

We also recommend two articles on the legal situation of historical monuments in Poland and along the state frontier.

Respectfully

Jacek Rulewicz

*Director of the National Centre
for Historical Monument
Studies and Documentation*